

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Vår ref.: AFH/EFH

Oslo, 28.02.2024

Høringsuttalelse – NOU 2023:25 – Omstilling til lavutslipp - Veivalg for klimapolitikken mot 2050

Finansforbundet viser til utlysning for høring fra Klima- og miljødepartementet 30. oktober 2023 om Klimautvalgets NOU 2023: 25 Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050.

Finansforbundet er det største fagforbundet i finansnæringen med 35.000 medlemmer. Finansforbundet er opptatt av å sikre gode og forutsigbare rammebetingelser for finansnæringen, og ivareta våre medlemmers interesser og deres fremtidige kompetansebehov.

Finansforbundet har gjennom flere år jobbet systematisk med bærekraft med særlig vekt på finansnæringens rolle og betydning. Blant annet har PWC utarbeidet to rapporter på oppdrag av Finansforbundet ([2019](#) og [2021](#)). Rapportene synliggjorde en rekke utfordringer og muligheter for finansnæringen i omstillingen.

Utvalget fremhever i kapittel 10.1 at finansnæringen har en komplementær rolle i klimapolitikken. Riktig karbonprising og framsynt politikk vil øke tilgangen på kapital for bærekraftig teknologi og kanalisere midler til lønnsomme, bærekraftige prosjekter. For å oppnå dette er det nødvendig med bedre tilgang til data og økt kompetanse innen bærekraft, ikke bare i offentlig sektor, men også i næringslivet.

Finansforbundet støtter i hovedkonklusjonene i rapporten. Men vi ønsker likevel å påpeke at omstillingen må gjøres i samråd med andre samfunnsinteresser for å sikre en rettferdig omstilling og folkelig støtte til det grønne skiftet. Vi mener at dette kan oppnås ved å inkludere arbeidstakere og næringslivet i omstillingen gjennom langsiktige mål, bruk av trepartssamarbeidet når det gjelder kompetanseheving og tilgjengelighet av data, samt utvikling av en sirkulær økonomi.

Innledningsvis må vi også påpeke at digitalisering er i for liten grad vurdert i utvalgets rapport. Vi står ovenfor en «twin-transition» hvor økonomien må bli mer digital og bærekraftig, og digitalisering vil være en nøkkel i avkarbonisering av samfunnet. Dette burde adresseres i større grad i stortingsmeldingen.

Del 1: Utgangspunktet for omstillingen

Finansforbundet støtter hovedanbefalingene i del 1 av rapporten, og stiller oss bak at Norges klimamål for 2050 blir presisert til å være reduksjon av utslippene fra norsk territorium med 90-95% sammenlignet med 1990 og at Norge ikke skal bruke kjøp av utenlandske kvoter for å nå dette målet på lengre sikt.

Del 2: En bred omstilling

Kap. 4: Usikkerhet og rettferdighet i omstillingen

Finansforbundet er i hovedsak enig med utvalgets anbefaling i kapittel 4, men vi har noen kommentarer, spesielt i forhold til punktene om at tiltak for rettferdig fordeling og begrensning av økonomisk ulikhet i hovedsak skal ivaretas av andre politikkområder og rundt kompetansepolitikken i et grønt skifte.

For å skape en bærekraftig omstilling med folkelig støtte, må hensyn til utsatte grupper tas med i vurderingen av politikk for en bærekraftig omstilling. Det er viktig å påpeke at omstilling vil innebære kostnader som kan være vanskelige å bære for enkelte grupper. Regjeringen må i samarbeid med det private legge til rette for gode støtteordninger for å minimere kostnader for utsatte grupper.

Finansforbundet er enig i vurderingen at omstilling krever at etter- og videreutdanningen må struktureres etter lavutslippsøkonomiens kompetansebehov, og i at dette best blir gjort gjennom trepartssamarbeidet. Vi mener at Norge trenger økt fokus på bærekraft på tvers av alle utdanninger og næringer for å sikre en inkluderende omstilling.

Ifølge kompetansebehovsutvalgets temarapport *Utfordringer for grønn omstilling i arbeidslivet* kan feil kompetanse bremse opp det grønne skiftet og kan gjøre at Norge blir akterutseilt i å bygge en konkurransedyktig økonomi i framtiden. Selv om dette vil bety at nye spesialister på bærekraft vil være ettertraktet i arbeidsmarkedet, vil det største kravet være et påfyll av bærekraftskompetanse for alle i arbeidslivet. Et bredt kompetanseløft på bærekraft er derfor viktig.

Som utvalget skriver, vil omstilling av økonomien bety både endringer i arbeidsmarkedet og arbeidsoppgaver. Dette vil bety endringer på tvers av næringer og fagområder. For å hindre at større grupper av arbeidstagere blir satt utenfor, må arbeidsgivere og det offentlige i samarbeid med fagforeninger tilby kompetanseheving som passer inn i en grønn og bærekraftig omstilling.

Noe som utvalget i lite grad har adressert, er at kompetansebehovet på bærekraft må også ses i sammenheng med økte kompetansekrav på digitalisering. Økt digital og datakompetanse er en nøkkel til en grønn omstilling i arbeidslivet. En stor del av omstillingen vil handle om å utvikle og ta i bruk ny teknologi, derfor vil kompetanseetterspørselen på IT og teknologiforståelse i en bærekraftig økonomi bare øke og mangel på digital kompetanse vil bremse omstillingen.

Finansnæringen fikk tildelt et bransjeprogram for etter- og videreutdanning i fjor, og har der lagt vekt på kortere, fleksible kurs for etter- og videreutdanning for ansatte på bærekraft og digitalisering. Dette kan være et veikart på hvordan utforme kompetansetilbud for andre næringer i framtiden.

Kapittel 9: Økonomisk aktivitet, velferd og sirkularitet

Finansforbundet er enig om utvalgets vurdering i kapittel 9.3 om at omstillingen mot sirkulærøkonomi er et nøkkeltiltak i det grønne skiftet, og vi er skuffet over at Norge ligger bak på dette området. Vi mener at trepartssamarbeidet er en nøkkel i omstillingen til mer sirkulær økonomi.

Finansbransjen vil være en nøkkelnæring for å støtte opp om en mer sirkulær økonomi, og Finansforbundet har derfor jobbet målrettet med dette. Først gjennom lanseringen av rapporten [Finansnæringen som pådriver for en sirkulær økonomi](#) fra Circular Norway og så ved etableringen av Sirkulær Finanskoalisjon med et utvalg banker og forsikringselskaper for å utrede hvordan finansbransjen kan være en katalysator for en sirkulær omstilling.

I likhet med andre bærekraftsområder, så er datagrunnlaget på sirkulær økonomi i dag manglende. Innføringen av nye krav i taksonomien på sirkulær økonomi vil gi mer oversikt på bedriftsdata, og ny teknologi og et økt fokus på åpenhet i verdikjeden kan gjøre det lettere å få oversikt over ressursstrømmer. Vi etterlyser derfor et privat-offentlig samarbeid for å utbedre gode dataløsninger for sirkulær økonomi.

For å utvikle gode, konkurransedyktige sirkulære løsninger i det private markedet trengs det finansiering. For noen selskaper som ikke kan bruke egenkapital for å finansiere en sirkulær omstilling vil det trenge kapital fra finansnæringen. Mange av disse prosjektene vil komme med for stor risiko for tradisjonell bankfinansiering og kan slite med å finne annen finansiering uten en form for risikobuffer. Dette kan komme gjennom enten garantier fra det offentlige, hybridfinansiering eller gjennom utvidelse av mandater for statelige investeringsforetak som for eksempel Nysnø.

Finansforbundet vil påpeke at forskningen på skatter og avgifters rolle i et sirkulært skifte er mangelfull og burde kartlegges. Det vil være positivt å utforske skattefordeler og avgifter knyttet til andel av enten bedriftsaktiviteten eller porteføljen som møter minimumskravene i taksonomien. Dette kan både få ned finansieringskostnadene for sirkulære prosjekter og få opp konkuranseevnen til sirkulære bedriftsmodeller.

Kapittel 10 Innovasjon, omstilling og næringsstruktur

Finansforbundet merker seg at utvalget anbefaler at kommunal plandata blir oppdatert og sentralisert i et nasjonalt klimabudsjett i kapittel 6.3, men vi savner en bredere utredning på effekten av sentrale databaser for private aktører på bærekraft. Som Finansforbundet tidligere har spilt inn til digitaliseringsstrategien og statsbudsjettet, er det viktig å bygge opp en sentral database på bærekraftsdata som både det offentlige og private har tilgang til.

Finansnæringen spiller en nøkkelrolle i en bærekraftig omstilling av samfunnet. Det ligger derimot en stor utfordring for dette arbeidet i tilgangen på data. Finansnæringen trenger gode data til egen rapportering, for å hjelpe kunder i omstillingsprosesser, beregne klima- og naturrisiko, samt for å legge til rette for videre bærekraftig utvikling.

Som utvalget fremhever i kapittel 10.1 er EU taksonomien et sentralt tiltak i EUs strategi arbeidet med det grønne skiftet. Finansforbundet mener at dette også krever etterarbeid i forhold til tilgangen på bærekraftsinformasjon. Med implementeringen av Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) og taksonomien vil mengden bærekraftsdata på selskapsnivå øke. Dette fordrer samtidig behovet for bedring av informasjonsinfrastrukturen rundt bærekraftsdata i Norge.

Enkelte bedrifter i finansbransjen har igangsatt arbeid for å bedre datainfrastrukturen for bærekraft. Dette er for det meste store finanskonsern og gjør det vanskeligere for mindre aktører å gjennomføre et godt bærekraftsarbeid. Samtidig opplyser mange at det er problemer knyttet til tilgjengelighet og kvalitet på de datakilder som er tilgjengelig i dag. Data som er relevant for både bærekraftsarbeidet og utvikling av gode risikomodeller på ESG, er ofte spredt på forskjellige databaser og er av varierende kvalitet.

Aktørene i finansbransjen kan ikke alene påta seg ansvaret med å få disse dataene på plass. Her er det behov for at myndighetene, i dialog med finansnæringen og andre aktuelle bransjer, initierer tiltak for å få samlet aktuell data i en sentral database.

En sentral offentlig database for bærekraftsinformasjon vil lette arbeidet med bærekraftig omstilling, samt bidra til bedre beslutningsgrunnlag for både private og offentlige aktører. I bunn må det ligge gode API-løsninger som gjør det mulig for finansnæringen, det offentlige og andre bransjer å ta i bruk databasen i interne systemer.

Del 3 Veivalg og virkemidler

Finansforbundet er enig i utvalgets anbefaling om at klimapolitikken må ha utslippene i 2050 som utgangspunkt for omstillingen og at vi trenger å starte arbeidet med omstillingen nå. Vi er enige om at dette gjøres best ved at legger til rette for en mindre ressurskrevende og sirkulær økonomi, og at dette gjøres best gjennom å fortsette klimasamarbeidet med EU.

Del 4 Organisering for klimaomstilling

Finansforbundet deler utvalgets mening om at det er behov for et system som støtter opp en mer helhetlig og langsiktig tilnærming til omstillingen. Vi støtter utvalget i at dette blir best utformet gjennom langsiktig samarbeid på tvers av fagområder, departementer og næringer.

Med vennlig hilsen

FINANSFORBUNDET

Arne Fredrik Håstein
Nestleder